

SAVUNUCULUK

ALKOL AMBALAJLARINDA YER ALAN
UYARI MESAJLARI HAKKINDA BİLGİ NOTU

HAZIRLAYANLAR
Yeşilay Savunuculuk Müdürlüğü

02.09.2025

ALKOL AMBALAJLARINDA YER ALAN UYARI MESAJLARI HAKKINDA BİLGİ NOTU

Giriş

- » Alkollü içkilerin etiketlenmesi alkol tüketimine ilişkin farkındalığı artırmak ve tüketicilerin bilinçli kararlar verebilmesini sağlamak için Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından önerilen bir halk sağlığı müdahalesidir. Ülkelerin uyguladıkları mevcut alkollü içki etiketleme uygulamaları dünya genelinde standardize edilmiş uygulamalar değildir. DSÖ'nün Alkol Eylem Planı'nda halk sağlığı ve alkol tüketimi arasındaki bağın sıklıkla vurgulanması ve düzenli ulusal raporların hazırlanması hedeflenmiştir. Ülkelerin bu hedeflere ulaşması için alkollü içeceklerin üzerinde sağlık uyarılarının fark edilir şekilde yer alması gerektiği üye ülkelere önerilen eylem olarak belirtmiştir.
- » Eylem 8: "Tüketicilerin korunmasını sağlamak amacıyla, alkollü içeceklerin etiketlenmesine yönelik gereklilikler geliştirilerek uygulanmalıdır. Bu etiketler, alkol içeriğine ilişkin sağlık koruma açısından temel bilgileri tüketicilerin anlayabileceği şekilde sunmalı, ayrıca tüketici sağlığı üzerinde potansiyel etkisi olabilecek diğer bileşenler, kalori değeri ve sağlık uyarıları hakkında bilgi içermelidir.¹
- » Mevzuatımızda alkollü içeceklerin üzerindeki ambalaj ve uyarı mesajlarının gerekliliği kanunla düzenlenirken, bunun nasıl uygulanacağı tebliğle belirlenmiştir. Türkiye'de piyasaya arzına izin verilen alkollü içeceklerin tabanı hariç iç ve dış ambalajlarında sadece aşağıda yer alan üç adet grafik uyarı mesajı ve bir adet yazılı uyarı mesajı kullanılmaktadır:
  - » 4250 sayılı kanun, madde 6: "... Türkiye'de üretilen veya ithal edilen alkollü içkilerin ambalajları üzerine, zararlarını belirten Türkçe yazılı uyarı mesajları konulur. Uyarı mesajları resim, şekil veya grafik biçimlerinde de olabilir. Uyarı mesajlarını taşımayan alkollü içkiler satışa arz edilemez, satılamaz."
  - » Alkollü İçki Ambalajları Üzerine Konulacak Uyarı Mesajlarıyla İlgili Tebliğ, madde 2: Piyasaya arzına izin verilen alkollü içkilerin tabanı hariç iç ve dış ambalajlarında, aşağıda yer alan üç adet grafik uyarı mesajı ve bir adet yazılı uyarı mesajı birlikte kullanılır:

(1)

(2)

(3)

Alkol dostunuz değildir.

(4)

- » Bu mesajlar asgari 12 punto büyüklüğünde konulabilmekte (100cl'lik şişeler için) ve uyarı mesajları dış ambalajda asgari 30 santimetrekare olabilmektedir. (100cl'lik şişeler için).

1 Eylem Alanı 2 için Küresel Hedefler, Üye Devletler için Önerilen Eylemler, Eylem 8. Global alcohol action plan a.g.e.

Yeşilay Görüşü ve Politika Önerisi

- » DSÖ'nün yayınladığı verilere göre alkolün güvenli bir kullanım seviyesi bulunmamaktadır. Araştırmalar alkol kullanımı artıça kansere yakalanma riskinin de arttığını göstermektedir.²
- » Alkol tüketiminin kullanım miktarı fark etmeksizin insan sağlığı üzerinde olumsuz etkisi olduğu bilinmektedir. Bu sebeple alkol ambalajları üzerinde yer alacak uyarı mesajları belirlenirken alkolün sağlıkla ilişkisi ve kansere sebebiyet vermesi vurgulanmalıdır. Grafik uyarı işaretlerinde buna yönelik görseller kullanılmalı, uyarı yazılarının doğrudan kanser ve alkol arasında ilişki kuran, dikkat çekici ve belirsizlikten uzak mesajlar olmaları gerekmektedir.
- » Türkiye'de alkollü ürünlerin ambalaj ve etiketlerinde kullanılması gereken sağlık uyarıları 4250 sayılı kanun ve ilgili tebliğ çerçevesinde belirtilmiştir. Bu bağlamda ambalaj ve etiketlere üç adet grafik uyarı mesajı eklenmiş ve bir adet yazılı uyarı şartı getirilmiştir. Grafik uyarı mesajlarında sadece 18 yaş ve üzerinin kullanabileceği, hamilelerin ve araç kullananların tüketmemesi gerektiği belirtilmektedir. Yazılı uyarıda ise sadece "Alkol dostunuz değildir." yazmaktadır. Ayrıca 100cl'lik şişeler için 12 punto yazı ve 30 santimetre kare alan belirlenmiştir³.
  - » Grafik uyarı mesajları yeterince bilgilendirici ve etkileyici değildir. Kansere ilişkisine ve az/çok kadın/erkek fark etmeksizin tüketen herkesin sağlığına zararlı olduğuna yönelik hiçbir grafik mesaj yer almamaktadır.
  - » Yazılı uyarının içeriği alkolün bireylerin sağlığı üzerindeki olumsuz etkisini net ve anlaşılır şekilde gösterecek şekilde düzenlenmelidir.
  - » Türkiye'de alkol ambalajlarında yer alan sağlık uyarılarının büyüklüğünün şişe ölçülerine kıyasla yetersiz olduğu değerlendirilmektedir. Uyarılar daha büyük punto ve görsellerle desteklenmelidir.
  - » Uyarı grafik ve mesajlarının alkollü içeceklerin ambalaj ve şişelerine ilk bakışta dikkat çekmesine imkân sağlayacak şekilde yer alması amacıyla düzenlemeler yapılmalıdır.
- » Amerika Birleşik Devletleri Halk Sağlığından Sorumlu Federal Başhekim'i (U.S. Surgeon General) tarafından 2025 yılında yayınlanan alkol ve kanser riskine yönelik analizde alkol kullanımı ile en az yedi farklı kanser türü arasında bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.⁴ Yayınlanan raporda küresel düzeyde 2020 yılında 741.300 kanser vakasının alkol tüketimiyle ilişkili olduğu, alkol tüketiminin önlenebilir kanser nedenleri arasında tütün ve obeziteden sonra üçüncü sırada yer aldığı,⁵ tüm bilimsel verilere rağmen alkolün kanser üzerindeki etkisinin hala toplum tarafından yeterince bilinmediği⁶ ve bu durumun bilimsel araştırmalar yapılsa bile sahadaki etkisinin yetersiz olduğunu gösterdiği ifade edilmektedir.

2 World Health Organization, "No level of alcohol consumption is safe for our health," December 28, 2022, <https://www.who.int/europe/news-room/04-01-2023-no-level-of-alcohol-consumption-is-safe-for-our-health>.

3 Her şişe büyüklüğüne göre oranlar değişmekle beraber bu yazıda 100cc'lik şişeler esas alınmıştır.

4 Bu kanser türleri arasında kalın bağırsak (kolorektal) kanseri, yemek borusu kanseri, karaciğer kanseri, ağız (oral kavite) kanseri, boğaz (farenks) kanseri, gırtlak (larinks) kanseri ve kadınlarda meme kanseri yer almaktadır. U.S. Surgeon General. (2025). Alcohol and cancer risk: The U.S. Surgeon General's advisory. U.S. Department of Health and Human Services. <https://www.hhs.gov/surgeongeneral/reports-and-publications/alcohol-cancer/index.html>

5 Söz konusu veri ABD bazlıdır. US Surgeon General a.g.e.

6 U.S. Surgeon General a.g.e.

- » Kişilerin alkolün kansere yol açma riski konusunda bilgi sahibi olma hakkı gözetilerek Güney Kore'de bu tür uyarılar zorunlu tutulmaktadır. Güney Kore'ye ek olarak İrlanda'da da 2026 yılı itibarıyla bu uyarılara yer verilmesi planlanmaktadır.⁷

- » Sonuç olarak Türkiye'de alkollü ürünlerin ambalaj ve etiketlerinde alkolün zararlarına ilişkin aşağıda önerilen uyarı mesajları ve benzeri ifadelere yer verilmesi tavsiye edilmektedir:
  - » ***"Alkol sağlığa zararlıdır"***
  - » ***"Alkolün güvenli bir kullanım seviyesi yoktur."***
  - » ***"Alkol kullanımı ile en az yedi farklı kanser türüne yol açar."***
  - » ***"Alkol, kanser nedenleri arasında tütün ve obeziteden sonra üçüncü sırada yer alır."***
  - » ***"Sağlık kuruluşları alkolü bırakmada size yardımcı olabilir."***

⁷ Bkz: Stockwell T, Solomon R, O'Brien P, Vallance K, Hobin E. Cancer Warning Labels on Alcohol Containers: A Consumer's Right to Know, a Government's Responsibility to Inform, and an Industry's Power to Thwart. J Stud Alcohol Drugs. 2020 Mar